



GRU SAMRÅD A DEN 12. SEPTEMBER 2019 OM FORSVA- RETS FREMTIDIGE ANVENDELSE AF KANGERLUSSUAQ

Det talte ord gælder

Talepunkt

Lad mig starte med at sige, at det er afgørende for mig, at Forsvarets indsats i Grønland sker i tæt samarbejde med Grønland og grønlænderne. Det er derfor også vigtigt for mig, at Forsvarets ønske om at få lov til at fortsætte med at anvende Kangerlussuaq bliver baseret på en aftale mellem Grønland og Forsvaret.

Lad mig sige med det samme, at der er en række forhold omkring den fremtidige anvendelse af Kangerlussuaq, som vi, i samarbejde med selvstyret, stadig er i gang med at afdække, og som derfor ikke er endeligt afklaret. Det er derfor ikke muligt at give et endegyldigt svar på det stillede spørgsmål. Når det er sagt, så kan jeg i dag redegøre for de forhold, som ligger fast, og give en status for det arbejde, som er i gang.

Som bekendt omfatter Forsvarets opgaveløsning i Kongerigets dele af Arktis en bred vifte af opgaver: overvågning og suverænitetshævdelse, eftersøgnings- og redningstjeneste, havmiljøopgaver og en række opgaver, som understøtter det grønlandske samfund, herunder fiskeriinspektion, hjælp til politiet og støtte til civile forskningsaktiviteter.

Ultimativt skal der kunne gennemføres militært forsvaret af Grønland.

Som det er i dag, understøttes en meget væsentlig del af opgaveløsningen af Luftgruppe Vest, der har base på lufthavnen i Kangerlussuaq. Det er fra Kangerlussuaq, at hovedparten af Arktisk Kommandos flyoperationer udgår.

Det grønlandske parlament, vedtog som bekendt i efteråret 2018 lov om rammebetingelser for etablering og udbygning af tre lufthavne i Grønland i de kommende år.

Ændringer i lufthavnsinfrastrukturen i Grønland medfører potentielt, at Forsvarets forudsætninger for anvendelse af Kangerlussuaq lufthavn som base for Forsvarets luftmilitære operationer i Grønland ændres.

På den baggrund gennemførte Forsvaret i 2018 en analyse af mulighederne for Forsvarets fremtidige luftmilitære operationer i Grønland.

Analysen tog udgangspunkt i de særlige opgaver, som Forsvaret løser, og de fly, som Forsvaret anvender til sine operationer, samt meteorologiske data for de forskellige lokaliteter.

Analysen viste, at Kangerlussuaq, der er placeret inde i landet, har betydelige vejrmæssige fordele for Forsvaret på grund af det stabile indlandsklima.

Det er Forsvarets vurdering, at Forsvarets fly kan operere fra Ilulissat lufthavn, men at den operative effekt vil blive reduceret væsentligt i forhold til anvendelse af lufthavnen i Kangerlussuaq.

Vejr og flytyper har været en væsentlig faktor i analysen, da Forsvaret, til sammenligning med civil lufttrafik, anvender mindre og mere vejrfølsomme flytyper.

På grund af de opgaver Forsvaret løser, skal flyene altid stå til rådighed, blandt andet i forhold til overvågning og suverænitetsbevarelse og eftersøgnings- og redningstjeneste. Og det skaber vejrforholdene i Kangerlussuaq de bedste forudsætninger for.

Den 22. februar 2019 oplyste min forgænger, Claus Hjort Frederiksen, Naalakkersuisoq [Naarlagersuisoq] for Uddannelse, Kultur, Kirke og Udenrigsange-
gender, Ane Lone Bagger, om Forsvarets ønske om at kunne fortsætte med at operere fra Kangerlussuaq lufthavn.

Ane Lone Bagger udsendte efterfølgende en pressemeddelelse om, at Landstinget var indstillet på at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal afdække mulighederne og konsekvenserne i relation til Forsvarets fremtidige tilstedeværelse i Kangerlussuaq.

På den baggrund er der iværksat et arbejde mellem relevante departementer fra selvstyret og Forsvarsministeriet. Der har været flere forberedende drøftelser. Første egentlige møde blev holdt den 25. august i Kangerlussuaq.

Arbejdet vil tage udgangspunkt i de aftaler, som allerede eksisterer på området. Grundlaget for ansvar og anvendelse af Kangerlussuaq lufthavn findes i dag i aftaler fra 1991 mellem regeringen og Grønlands hjemmestyre om overtagelse af civile opgaver i lufthavnen, og i aftale-memorandum af 13. marts 1991 med USA vedrørende brug af Kangerlussuaq.

Med udgangspunkt i Forsvarets behov og grønlandske behov og planer for Kangerlussuaq skal arbejdsgruppen beskrive den fremtidige anvendelse af lufthavnen.

Det er i den forbindelse væsentligt at få klarhed over, hvordan Grønland forholder sig til Kangerlussuaqs fremtid. Som bekendt har lufthavnen i Kangerlussuaq stor betydning for Grønlands næststørste by, Sisimiut. Spørgsmålet om fortsat civil adgang vil selvfølgelig være en vigtig faktor, som regeringen ser positivt på.

Jeg håber, at vi inden længe kan blive enige om en overordnet principaftale. Jeg har intet ønske om at forhaste sagen. Jeg lægger stor vægt på, at der er tid til at drøfte sagen ordentligt. Det er min forståelse, at der hidtil har været gode drøftelser. Det mere detaljerede aftalegrundlag vil blive udarbejdet efterfølgende, med respekt for de behov selvstyret har, herunder i forhold til hjemlig proces og parlamentet. Det vil nok tage noget tid at få alle detaljerne helt på plads.

Det er derfor for tidligt at sige noget om de konkrete tiltag, der skal til for at Forsvaret fortsat kan anvende Kangerlussuaq. Og jeg kan af samme grund ikke sige noget konkret om, hvilke investeringer, der ville blive nødvendige.

Som bekendt udsendte USA i september sidste år en hensigtserklæring om amerikanske investeringer i Grønlands lufthavnsinfrastruktur.

Forsvarsministeriet har i den forbindelse meddelt USA, at Forsvarsministeriet har et ønske om at blive i Kangerlussuaq. Forsvarsministeriet meddelte samti-

dig, at vi lægger vægt på, at eventuelle amerikanske investeringer understøtter den nye civile lufthavns-pakke i Grønland.

Jeg vil gerne slutte af med at understrege, at det iværksatte arbejde om Forsvarets fortsatte anvendelse af Kangerlussuaq er i en indledende fase og foregår i en god og tæt dialog mellem Forsvarsministeriet og selvstyret.

Det er helt afgørende for mig, at vi i fælleskab arbejder for at finde gode og konstruktive løsninger, således at Forsvaret fortsat kan løse sin opgave i Grønland på bedste vis - til gavn for det grønlandske samfund og Rigsfællesskabet.

Jeg vil følge arbejdet, og jeg vil foreslå, at jeg giver udvalget en status, når arbejdet er lidt længere fremskredent.

Tak.